

*Zatwierdzam
do realizacji*

BURMISTRZ

mgr Zbigniew Włodkowski

Program działania
POLANY KULTURY
Centrum Biblioteczno-Kulturalnego
w Orzyszu

W PERSPEKTYWIE
LISTOPAD 2022 - PAŹDZIERNIK 2029

JOANNA KAMIENIECKA

ORZYSZ | 21.10.2022

Spis treści

WSTĘP - SŁOWA KLUCZE

1. IDEA POLANY KULTURY -
KONTUNUACJA WIZJI I MISJI
str. 3

2. CELE DZIAŁALNOŚCI POLANY
KULTURY
str. 5

3. GŁÓWNE KIERUNKI I FORMY
DZIAŁANIA - OFERTA
str. 6

4. POLANA KULTURY W ŚWIECIE
CYFROWYM
str. 9

5. SZTUKA ULICY - SZTUKA NA
WYCIĄgniĘCIE RĘKI
str. 10

6. POLANA JAKO ELEMENT "MIASTA
ZIELONYCH PROJEKTÓW"
str. 10

7. REDEFINICJA ODBIORCY KULTURY -
REWITALIZACJA SPOŁECZNA
str. 10

8. PODSUMOWANIE
str. 11

Wstęp – słowa klucze

Upowszechnianie dziedzictwa kulturowego, angażowanie, pobudzanie i nieustanne rozwijanie potencjału mieszkańców gminy Orzysz to *przywilej*, ale przede wszystkim *odpowiedzialność*. To *uważność* na potrzeby odbiorców kultury i *energia*, by transformować ich w twórców czy partnerów. To także *wrażliwość*, bez której trudno obcować z ludźmi i sztuką oraz *odwaga*, by podejmować decyzje. Upowszechnianie kultury opiera się na *pomyśle*, *nieustannym poszukiwaniu* nowych środków wyrazu.

Są to według mnie filary i drogowskazy zarządzania w kulturze oraz cechy, które staram się pielęgnować w sobie.

W skład samorządowej instytucji kultury, jaką jest POLANA KULTURY Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Orzyszu, wchodzi:

- 1) dom kultury
- 2) biblioteka w Orzyszu wraz z filiami publiczno-szkolnymi w Okartowie i Dąbrówce.
- 3) świetlica środowiskowa z programem profilaktycznym

Każda z tych płaszczyzn ma własną specyfikę, sięga do innych metod i formuł. W Programie działania na lata 2022 – 2029 dokładnie przedstawiam ofertę, którą zamierzamy realizować oraz kierunki zmian, w których będziemy podążać.

1. Idea Polany Kultury - kontynuacja wizji i misji

Przedłożony Program jest programem kontynuacji. Zmiany, jakie zaszły na gruncie samorządowej instytucji kultury w Orzyszu w latach 2016 – 2022 to efekt złożonego procesu, partnerstwa i współpracy między dyrektorką instytucji, Joanną Kamieniecką, Burmistrzem Orzysza, Zbigniewem Włodkowskim oraz Radą Miejską.

Realizacja wizji reorganizacji Domu Kultury w Orzyszu, który jest teraz wielozadaniowym centrum o oryginalnej i budzącej pozytywne konotacje nazwie „POLANA KULTURY Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Orzyszu” odbywała się etapami i wynikała z potrzeb lokalnych oraz stanu ówczesnej infrastruktury i organizacji kultury w gminie a także rosnącej potrzeby promowania działań wśród szerokiego grona odbiorców on-line i w mass mediach.

Główne kierunki zmian, jakie zaszły w obrębie funkcjonowania samorządowej instytucji kultury:

1. Zmiana statutu instytucji kultury, nazwy i siedziby.

Na mocy Uchwały Nr XVII/193/20 Rady Miejskiej w Orzyszu z dnia 30 września 2020 roku wpisanej do Dziennika Urzędowego Województwa Warmińsko-Mazurskiego dnia 9 października pod pozycją 4128 Dom Kultury w Orzyszu wraz z Miejsko-Gminną Biblioteką Publiczną przyjął nazwę

POLANA KULTURY Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Orzyszu, która upawomocniła się dnia 24 października 2020 r. POLANA KULTURY ma także nowy adres siedziby: ul. Wojska Polskiego 9D, 12-250 Orzysz.

2. Poszerzenie zakresu funkcjonowania o działalność inną niż kulturalna.

W myśl Uchwały nr XXX/226/20 Rady Miejskiej w Orzyszu z dnia 22 grudnia 2020 roku wpisanej do Dziennika Urzędowego Województwa Warmińsko-Mazurskiego pod poz. 315 w skład POLANY KULTURY weszła świetlica środowiskowa z programem profilaktycznym a instytucja kultury pełni od tej pory także funkcje inne niż kulturalne tj.: organizowanie działalności artystycznej w celu przeciwdziałania patologiom i uzależnieniom oraz wspieranie zadań rodziny.

3. Rewolucja w obrębie działalności Biblioteki: w listopadzie 2020 roku Biblioteka przeniosła się do nowej siedziby na parter budynku Ratusza Miejskiego, przy ul. Rynek 3, w samym centrum miasta. Było to możliwe dzięki pozyskaniu dotacji w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa, Priorytet 2 Infrastruktura Bibliotek 2016-2020 na zadanie pn. „Przebudowa i wyposażenie biblioteki głównej Polany Kultury Centrum Biblioteczno-Kulturalnego w Orzyszu” na kwotę 968.711,00. Biblioteka przeszła metamorfozę, w efekcie której funkcjonuje na powierzchni 460m² jako multimedialne, nowoczesne i przystosowane dla osób niepełnosprawnych centrum dostępu do informacji, edukacji i kultury w obrębie trzech stref:

- 1) Centrum Aktywności Lokalnej - przestronna czytelnia wyposażona w rzutnik, ekran, telewizor, miękkie kanapy, stoliki dla czytelników oraz huśtawkę z systemem do słuchania muzyki, 6 stanowiskami komputerowymi dla czytelników
- 2) Oddział dla Dzieci z kąpielnią dla maluchów, wykładziną, piankowymi klockami, domkiem, dywanem multimedialnym
- 3) Oddział dla Dorosłych - przestronna, jasna wypożyczalnia z dwoma stanowiskami komputerowymi oraz bujanymi fotelami i kanapą dla relaksu z książką; w łączniku pomiędzy Oddziałem dla Dzieci i Oddziałem dla Dorosłych znajduje się Galeria z systemem zawiesznień, szklaną gablotą wystawową oraz oświetleniem.

Cały księgozbiór został wpisany do systemu MAK+ . Katalog on-line jest dostępny dla czytelników na stronie www.szukamksiazki.pl. Jest on intensywnie promowany wśród czytelników każdorazowo przy zapisywaniu użytkowników do systemu MAK+.

Znacznie poszerzyła się oferta Biblioteki.

4. Rozbudowa infrastruktury Polany Kultury.

W konsekwencji angażowania finansowych środków własnych oraz dotacji zewnętrznych rozbudowaliśmy POLANĘ KULTURY w kierunku nowoczesnym, multimedialnym, otwartym, ogólnodostępnym i nawiązującym do natury. POLANA KULTURY w Orzyszu prowadzi swoją działalność artystyczną na przestrzeni stylizowanej i inspirowanej elementami lasu tj. PAWILON BRZOZOWY (112m²), PAWILON SOSNOWY (158m²), PAWILON CEDROWY (200m²), DZIUPŁA MULTIMEDIALNA (33m²). Są to niezależne zabudowania usytuowane w kompleksie i otoczone dużym terenem zielonym, zaadoptowane do celów działalności kulturalnej ze zdegradowanego obszaru pokoszarowego.

5. Prekursorskie formy pracy artystycznej na Polanie.

Dzięki rozbudowie infrastruktury i doposażeniu instytucji w nowy sprzęt i umeblowanie mogliśmy podjąć prekursorskie na skalę rejonu a nawet kraju formy pracy artystycznej: tj. Polskie Radio Orzysz, , pracownię lutniczą czy pracownię CNC. Posiadamy MULTICENTRUM – jest ich w Polsce zaledwie 11, z czego 2 w województwie Warmińsko-Mazurskim. Są to interaktywne moduły nauczania dla dzieci w wieku 5-8 lat - bogate oprogramowanie edukacyjne, unikalna konsola wyposażona w komplet czujników, system rozpoznawania obiektów, skaner, MODUŁ NAUKI ROBOTYKI - system szkoleniowy dla dzieci z zakresu nauk technicznych i podstaw robotyki łączy w sobie procesy rozwiązywania problemów, budowania mechanicznych modeli oraz MULTIJĘZYK czyli moduł do praktycznej nauki języka angielskiego dla osób w każdym wieku.

2. Cele działalności Polany Kultury

Podstawowym celem POLANY KULTURY jest rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych społeczeństwa, tworzenie warunków do rozwoju wartości kultury oraz upowszechnianie i ochrona kultury.

1. Cele w obszarze działalności kulturalnej:

- 1) organizowanie różnorodnych form edukacji kulturalnej i wychowywania przez sztukę;
- 2) tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką;
- 3) tworzenie warunków dla rozwoju folkloru i rękodzieła ludowego;
- 4) integrowanie społeczności lokalnych, poprzez współtworzenie warunków do kultywowania i rozwijania narodowych, etnicznych, regionalnych, środowiskowych wartości kulturowych;

- 5) organizacja spektakli, festiwali, koncertów, wystaw, odczytów, imprez artystycznych, rozrywkowo-rekreacyjnych i turystycznych oraz innych form;
- 6) prowadzenie działalności instruktażowo-metodycznej;
- 7) inicjowanie i promowanie innowacyjnych form uczestnictwa w kulturze;
- 8) prowadzenie działalności wydawniczo-promocyjnej;
- 9) koordynacja działalności na terenie miasta i gminy w zakresie organizacji imprez kulturalnych;
- 10) współdziałanie z instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami o podobnych celach i zadaniach w gminie, powiecie, kraju i za granicą;
- 11) organizacja działań kulturalnych na terenach wiejskich;
- 12) promowanie procesu edukacji ustawicznej poprzez organizację Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Orzyszu.

2. Cele w obszarze działalności bibliotecznej:

- 1) gromadzenie i opracowywanie materiałów bibliotecznych, służących rozwijaniu czytelnictwa oraz zaspakajanie potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i samokształceniowych dla wszystkich grup czytelniczych, zwłaszcza dotyczących wiedzy o własnym mieście oraz dokumentujących jego dorobek kulturalny, naukowy i gospodarczy;
- 2) udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie do domu oraz prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych;
- 3) prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej;
- 4) popularyzacja książek i czytelnictwa;
- 5) współpraca z bibliotekami innych sieci, instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami i towarzystwami w rozwijaniu i zaspakajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa;
- 6) podejmowanie działań i koordynacja prac służących unowocześnianiu biblioteki;
- 7) prowadzenie filii bibliotecznych:
 - a) Filia biblioteczna w Dąbrówce, Dąbrówka 40, 12-250 Orzysz
 - b) Filia biblioteczna w Okartowie, Okartowo 22, 12-250 Orzysz

3. Cele w obszarze działalności innej niż kulturalna:

- 1) organizowanie działalności artystycznej w celu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom
- 2) wspierania zadań rodziny

3. Główne kierunki i formy działania - OFERTA

POLANA KULTURY Centrum Biblioteczno-Kulturalne w Orzyszu jest organizatorem różnorodnych form edukacji kulturalnej i artystycznej.

I. Dom kultury – proponowane formy działań

Dom kultury zapewnia artystyczną oprawę programową gminnych uroczystości, zabezpiecza nagłośnienie, zaplecze sceniczne w wersji plenerowej oraz wewnątrz pomieszczeń oraz oprawę świetlną. Mieszkańcy mają do dyspozycji szeroką gamę zajęć artystycznych oraz infrastruktury, przygotowanej do specyficznych form pracy:

1. gitara akustyczna/elektryczna/basowa -nauka gry
2. perkusja -nauka gry
3. bardzo młoda wytwórnia – zajęcia dla zespołów, nauka gry w zespole
4. zespół wokalny NEONUTKI dla dzieci
5. klub spotkań artystycznych – chór dla dorosłych
6. zespół śpiewaczy ORZYSZANKI - folklor
7. keyboard, akordeon -nauka gry
8. pracownia lutnicza - warsztaty lutnicze w grupach, obejmujące naprawę instrumentów dającą im „drugie życie”, projektowanie, budowę nowych instrumentów elektrycznych (gitary, kontrabasy, skrzypce elektryczne, wiolonczele). Wszystkie grupy wiekowe.
9. igła z nitką – warsztaty rękodzielnicze
10. kreatywny zakątek małego artysty
11. dziecięca akademia piosenki i tańca
12. „Mały Picasso” - zajęcia plastyczne dla dzieci
13. zajęcia plastyczne dla dorosłych
14. klub seniora - spotkania mające na celu zaangażowanie się w życie klubowej społeczności poprzez aktywizację społeczną, kulturalną i psychofizyczną.
15. warsztaty taneczne - ZUMBA KIDS - podczas zajęć dzieci ćwiczą koordynację ruchową i równowagę a także rozwijają kreatywność, dyscyplinę i pamięć
16. organizacja przyjęć urodzinowych dla dzieci - organizacja urodzin dla dzieci w Pawilonie Sosnowym, gry i zabawy animacyjne, piniata ze słodyczami, kolorowe warkoczyki, malowanie buziek i tatuaży, karaoke, skręcanie baloników, popcorn z maszyny, wizyta maskotki, dmuchany zamek.
17. warsztaty radiowe - zajęcia dla grup zorganizowanych, które chcą poznać pracę w mediach: planowanie, nagrywanie i prowadzenie audycji radiowych i nagrywanie podcastów. Studio znajduje się w Dziupli Multimedialnej, ul. Wojska Polskiego 9E
18. pracownia CNC - oferujemy możliwość nauki projektowania i realizacji dowolnego projektu na frezarce górnoprzecionowej CNC dla grup lub osób indywidualnych po wcześniejszych konsultacjach

- odnośnie zakresu, kosztów i terminu realizacji. Pracownia znajduje się w Pawilonie Cedrowym, ul. Wojska Polskiego 9C, sala 4
19. studio nagrań - oferujemy fachowe wsparcie w realizacji zapisów audio wraz z obróbką, realizujemy słuchowiska, audiobooki, płyty muzyczne. Studio znajduje się w Pawilonie Cedrowym, ul. Wojska Polskiego 9C, sala nr 5
20. studio filmowe - wspieramy w przygotowaniu scenariusza, rejestracji i obróbki materiałów video. Studio znajduje się w Pawilonie Cedrowym, ul. Wojska Polskiego 9C, sala 7

II. Biblioteka - proponowane formy działań

1. Pakiet LEKCJI BIBLIOTECZNYCH dla szkół i przedszkoli:
Biblioteka czeka - zapoznanie z biblioteką ok. 45 min.
Japoński teatr Kamishibai - prezentacja jednej bajki ok. 30 min.
Przygoda z książką - twórcze zabawy literackie i plastyczne ok. 60 min.
Zapoznanie z biblioteką oraz elektronicznym systemem wyszukiwania zasobów biblioteki - ok. 45 min.
Mini komiks - rysujemy komiks do legendy np. Król Sielaw ok. 60 min.
Literatura regionu - bajki mazurskie „Kierz róży” lub „Zwierzyniec mazurski”- ok. 45 min.
Randka z książką - zapoznanie z nowościami książkowymi w nietypowy sposób - ok. 45 minut.
Powrót do przeszłości - ok. 45 minut.
2. UNIWERSYTET TRZECIEGO WIEKU - Spotkania z wykładowcami Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy, którzy wygłaszają prelekcje o zróżnicowanej tematyce. Spotkania odbywają się dwa razy w miesiącu.
3. UNIWERSYTET DZIECIĘCY - spotkania z wykładowcami Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy dla dzieci w wieku 5 -12 lat. Zajęcia odbywają się 1 raz w miesiącu.
4. Twórcze budowanie z klockami K'nex - zajęcia dla dzieci w wieku od 7 - 12, konstruowanie różnych urządzeń, budowli, maszyn. Zajęcia odbywają się raz na dwa tygodnie.
5. Kino PLENEROWE oraz sobotnie seanse filmowe w Bibliotece

III. Świetlica środowiskowa z programem profilaktycznym pn. CENTRUM MŁODZIEŻOWE realizuje:

1. zajęcia edukacyjne
2. zajęcia profilaktyczne
3. zajęcia komputerowe
4. zajęcia plastyczne
5. zajęcia sportowe

6. zajęcia aktywizujące
7. karaoke
8. zajęcia integracyjne i międzypokoleniowe
9. gry planszowe i plenerowe XXL
10. wolontariat
11. otwarte warsztaty tematyczne dla dzieci
12. warsztaty profilaktyczne dla dorosłych „Zrozumieć swoje dziecko” - tematyka spotkań popołudniowych poświęcona problemom rozwojowym dzieci i młodzieży, adresowana do rodziców, pedagogów, opiekunów, nauczycieli.

4. Polana Kultury w świecie cyfrowym

Działania POLANY KULTURY adresowane są do szerokiego grona odbiorców a część naszej oferty dostępna jest w internecie. Do świata cyfrowego dostajemy się 3 głównymi kanałami:

- 1) Strona internetowa pod adresem www.polanakultury.orzysz.pl
- 2) Profile facebookowe:
 - Polana Kultury w Orzyszu,
 - Biblioteka Polany Kultury
 - Centrum Młodzieżowe Polany Kultury w Orzyszu
 - Orzyszanki
- 3) Kanał filmowy na You Tube pod nazwą Polana Kultury w Orzyszu

Podjmujemy i planujemy kontynuację prowadzenia następujących form działań on-line:

1. muzyczne lekcje video on-line prowadzone przez naszych instruktorów muzycznych – nauka gry na gitarze, basie, perkusji czy emisji głosu
2. warsztaty artystyczne on-line – lutnicze, tkackie, seria diy
3. Galeria Sztuki Biblioteki on-line
4. cykl wywiadów w Polskim Radio Orzysz realizowanych w formie podcastów video z twórcami, artystami, podróżnikami, działaczami społecznymi, przedsiębiorcami.
5. nagrywanie audiobook’ów i ich publikacja w sieci
6. przeprowadzenie konkursów online:
7. nagrywanie video życzeń świątecznych i noworocznych
8. realizacja E-spacerów po instytucjach, obiektach
9. rejestracja i publikacja on-line koncertów muzycznych

Podstawowym warunkiem realizacji zadań cyfrowych jest nieustanne podnoszenie cyfrowych kompetencji kadry pod kątem pozyskiwania nowych narzędzi do pracy w internecie: praca w technologii green screen, nauka obsługi oprogramowania do montażu filmów.

5. Sztuka ulicy - sztuka na wyciągnięcie ręki

Twórczość, której przestrzenią była ulica, często nielegalna, a prawie zawsze – niekoncesjonowana i kontrowersyjna, ma w Polsce już co najmniej pół wieku. Współczesna sztuka wymyka się z galeryjnych ram. Odważnie wkracza do przestrzeni publicznej, stając się atrakcją i elementem krajobrazu miejskiego. Współgra z architekturą placów, parków czy skwerów, pojawia się w centrum i na przedmieściach, tworząc symbiotyczną relację z naturą oraz kulturą.

Planuję wprowadzać w przyszłej perspektywie elementy sztuki w przestrzeni Orzysza. Sztuka, która ma wysokie walory estetyczne, ale także przesłanie, a jej głównym celem, poza promocją czy reklamą jest doświadczenie piękna. Dobra sztuka w przestrzeni publicznej pomaga identyfikować się z danym miejscem, a także odpowiada na zapotrzebowania pewnych (bo bardzo rzadko wszystkich) grup odbiorców. Do tego rodzaju sztuki zaliczają się freski, mozaiki, instalacje, malowidła wielkoformatowe, działania efemeryczne – na przykład performanse czy happeningi mające miejsce w przestrzeni miejskiej, a także projekcje świetlne, billboardy, plakaty czy opakowania.

6. Polana jako element "Miasta zielonych projektów"

„Orzysz NATURALNIE” oraz „Orzysz – miasto zielonych projektów” to wiodące marki i wizytówki tego miejsca, które są rozwijane, interpretowane oraz kultywowane także przez działalność Polany Kultury. Kontynuowana będzie wymiana roślin na Polanie, warsztaty ekologiczne, dawanie drugiego życia starym i zniszczonym przedmiotom w trakcie zajęć artystycznych, prace w surowcach naturalnych, kontynuowaniu nasadzeń oraz poprzez promowanie zdrowego stylu życia i spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu.

7. Redefinicja odbiorcy kultury - rewitalizacja społeczna

Głównym celem w bieżącej perspektywie jest uaktywnienie „odbiorcy” i stymulowanie cech sprawczości w jego życiu i otoczeniu. Metodą dojścia do tego stanu będzie proces REWITALIZACJI SPOŁECZNEJ mieszkańców naszej gminy i regionu.

Celem rewitalizacji jest „ożywienie” przestrzeni postaw odbiorców kultury poprzez propagowanie podejmowania aktywności wśród mieszkańców gminy Orzysz tak, aby stale stymulować uruchomiony już potencjał ludzi i miejsca.

Dziedzictwo kultury jest zasobem nieodnawialnym, dlatego wymaga świadomego gospodarowania. Działalność kulturalna może dawać miejsca

pracy, pomagać wychodzić z ubóstwa i bezrobocia, dzięki niej można realizować swoje pasje i twórczo spędzać czas, wreszcie może być ona sposobem inwestowania i magnesem dla prywatnych przedsiębiorców, ale też dźwignią rozwoju turystyki, przemysłów kreatywnych i ruchów slow life. Na poziomie lokalnym dziedzictwo kulturowe sprzyja utrzymywaniu spójności lokalnej społeczności, integrując mieszkańców.

Proces rewitalizacji będzie dokonywał się w następujących kierunkach:

1. Dostarczanie jak najbogatszej oferty kulturalnej mieszkańcom - oferty o dużym stopniu zróżnicowania i dostosowana do oczekiwań zarówno wysublimowanego odbiorcy jak i osób, które ze sztuką / kulturą spotykają się incydentalnie.
2. Angażowanie mieszkańców w proces tworzenia, kreowania i prezentowania efektów.
3. Wychodzenie z kulturą w przestrzeń miasta - poza mury instytucji kultury.
4. Wpływ na wartość artystyczną infrastruktury Orzysza - zadbanie o obecność elementów małej infrastruktury o wysokich wartościach estetycznych na terenie miasta (rzeźby, instalacje artystyczne).
5. Wykorzystanie mediów i zasobów internetu do promowania efektów pracy Polany Kultury oraz mieszkańców.

8. PODSUMOWANIE

Moim celem jest włączenie w działania kulturalne i proces aktywnego współtworzenia atmosfery miasta i gminy Orzysz, stale rosnącej liczby jej mieszkańców oraz instytucji, co w efekcie wzmocni odpowiedzialność orzyszan za losy ich miasta. Konsekwentne budowanie wizerunku Orzysza, jako miasta zielonego i ekologicznego oraz promowanie go w mainstream media. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację statutowych zadań Polany Kultury i inspirujących eventów artystycznych. Wszystkie powyższe postulaty zamierzam realizować w stałej i ścisłej współpracy z innymi instytucjami działającymi na terenie miasta i gminy Orzysz.

Przygotowała:

Dyrektor
POLANY KULTURY
Centrum Biblioteczno-Kulturalnego w Orzyszu
Joanna Kamińska
mgr Joanna Kamińska